

LUITENANT-GENERAAL August Eduard GILLIAERT

door Robert VANHIXE

Hij werd geboren te Sint Pieters op de dijk (nu Brugge) op 07.03.1894 als oudste zoon van Eduardus GILLIAERT (geboren Snellegem 15.01.1870) en Ludovica DEJONGHE (geboren Westkerke 10.05.1871).

Hij was amper vijf jaar toen zijn ouders zich in 1899 in Oostende vestigden in de Impasse du marais nr. 20. Later verhuisden ze naar de Metsersstraat nr. 11 (rond 1914), de Schaafstraat nr. 12 (rond 1925) en tenslotte naar de Schaafstraat 18 (rond 1938) waar ze woonden tot aan hun overlijden in 1955 en 1956.

Vader kwam aan de kost als metser en moeder verzorgde het huishouden.

Na korte tijd op de schoolbanken gezeten te hebben in de stadsschool van de Ieperstraat bij meester DEBOOS kwam August terecht in het pensionaat St Vincentius bij de meesters KINO en AFFENAER en vervolgens werd hij naar het Onze Lieve Vrouwe college gestuurd.

Als vrijwilliger naar het leger

In 1910 op 16-jarige leeftijd besluit Gusten, zoals zijn vrienden van het college hem vriendschappelijk noemden naar het leger te gaan als beroepsvrijwilliger.

Hij bereidt zich voor op het examen van onderluitenant langs het kader en op 31 juli 1914 ontvangt hij zijn eerste ster. Vier dagen later dringen Duitse troepen België binnen en ons land is in oorlog.

Als pelotonscommandant in het 3^e Linierregiment dat gekazerneerd is in Oostende neemt hij deel aan de gevechten aan de Ijzer.

Gekwetst weigert hij zich te laten evacueren en het bevel over zijn peloton op te geven. Door zijn heldhaftig gedrag wordt hij tot Ridder in de Kroonorde met palmen benoemd en ook het Oorlogskruis wordt hem verleend. Luister naar de citatie : "Na aan de arm gewond te zijn geweest tijdens het gevecht, behoudt hij het bevel over zijn eenheid, na zelf een eerste verband op de wonde gelegd te hebben. Geeft het voorbeeld van moed aan zijn manschappen".

In oktober 1915 wordt hij bevorderd tot luitenant en krijgt het bevel over een compagnie.

Naar Kongo

Hij interesseert zich aan hetgeen er gebeurt in Afrika. Er is een gebrek aan kaders bij de koloniale troepen en bij de eerste oproep meldt hij zich in mei 1916 om aangeduid te worden voor onze kolonie. Kapitein benoemd in december van datzelfde jaar neemt hij als compagniecommandant deel aan de gevechten in Duits Oost-Afrika – Tabor en Mahenge.

Begin 1919 komt hij terug naar België en tot 1924 beveelt hij verschillende eenheden in België en bezet Duitsland.

Op 01 juni 1920 treedt hij in het huwelijk te Dendermonde met Geraldine MELIN (geboren Dendermonde 17.01.1899).

In 1924 lukt hij het ingangsexamen voor de Krijgsschool en na drie jaren studie verlaat hij die instelling als stafbrevehouder in augustus 1928. In juni 1933 wordt hij majoor benoemd.

Terug naar de kolonie

Op 05.04.1937 wordt hij opnieuw ter beschikking gesteld van de kolonie en in hoedanigheid van Luitenant-kolonel wordt hij bevelhebber van de 3^e groep der koloniale troepen te Stanleyville.

In november 1939 volgt hij generaal HENNEQUIN op als commandant van de Weermacht en kolonel benoemd op 01.04.1940 brengt hij het koloniaal leger op oorlogsvoet.

De Afrika Campagne

Generaal-majoor benoemd op 01 januari 1941 wordt hij opperbevelhebber van de troepen van het noordoosten van de kolonie met als taak de Italianen te bestrijden samen met de Britse bondgenoten.

Persoonlijk leidt hij de operaties in Abessinië. Een andere stadsgenoot Luitenant-kolonel ROBIN onderscheidt zich hierbij. Er wordt strijd geleverd te Mahdi, Gambela, Bortai, Mogi.

Op 24 juni 1941 is de Generaal-majoor met zijn troepen te Malakal en hij besluit tot de aanval op Saio en dit niettegenstaande het overwicht in getal en materiaal van de Italiaanse troepen. Na een gevecht van verschillende uren moeten de Italianen het onderspit delven en vragen de capitulatie. Het bilan bij de overgave luidde : 9 generaals, 370 officieren waarvan 45 hoofdofficieren, 3.000 Italiaanse onderofficieren en soldaten en 4.000 inboorlingen.

Deze overgave heeft vervolgens de capitulatie van gans de Galla Sidao (zes maal de oppervlakte van België) tot gevolg. 15.000 soldaten geven zich over met veel oorlogsmateriaal en op 06 juli 1941 is de veldtocht in Abessinië geëindigd.

In 1943 krijgt generaal GILLIAERT de opdracht een expeditiekorps van Lagos in Nigeria naar Kairo over te brengen. 2.000 manschappen met uitrusting en voertuigen brengt hij doorheen 7.000 km woestijnen in ongeveer twee maanden ter bestemming. Geen enkel leven ging hierbij verloren. Het was een buitengewoon feit en het werd zelfs publiekelijk aangehaald tijdens een bespreking in het Brits parlement.

Beloning

In juli 1944 herneemt hij het bevel over de Weermacht en voor de grote diensten die hij aan België en zijn bondgenoten bewezen heeft wordt hij beloond door de Prins Regent met het ereteken van Commandeur in de orde van de Afrikaanse ster met palm alsook met het oorlogskruis en uit Engeland ontvangt hij het ereteken van "Honorary commander of the British Empire".

De oorlog loopt op zijn einde en hij brengt de troepen terug op vredesvoet op het kongolees grondgebied.

Na de oorlog

In februari 1949 wordt generaal GILLIAERT in Oostende, de stad waar hij zijn jeugd doorbracht, gehuldigd door zijn strijdmakkers uit de 1e wereldoorlog.

Commodore TIMMERMANS verwelkomt persoonlijk de generaal die de troepen schouwt en bloemen neerlegt aan de voet van het monument van het 3/23e Linierregiment. Na de ontvangst in de mess van de Zeemacht gaat het naar het lokaal van de verbroedering van het 3/23e Linierregiment, café Prins Boudewijn in de Sint Sebastiaanstraat. De zaal zit vol met oudstrijders van 1914-1918 waarbij de generaal tal van zijn wapenbroeders herkent waarmee hij gestreden heeft in 1914. In de gemoedelijke taal hem eigen houdt hij er aan met ieder van de aanwezigen een woordje te wisselen en herinneringen op te halen.

Als opperbevelhebber van de Weermacht en benoemd tot Luitenant-generaal in oktober 1951 voert hij een reorganisatie door en doet het nodige voor een betere encadrering, bewapening, onderricht, logistieke ondersteuning en gedeeltelijke motorisatie. Maar het is vooral het Afrikaanse militair personeel waarover hij bezorgd is. Hij ijvert voor een verdere doorgedreven beschaving en zet zich in voor de logementen, de kledij, de voeding, de gezondheidszorg, het loon, de vrije tijd van zijn manschappen.

In maart 1954 keert hij terug naar België en wordt aangesteld als bevelhebber van de 2^e militaire omschrijving tot aan zijn opruststelling op 01 april 1955.

Hij sterft te Brussel op 10 mei 1973 na een korte ziekte. Alleen de leden van zijn familie en enkele anciens van de Weermacht woonden zijn begrafenis bij.

Bronnen :

- Koninklijke Academie voor overzeese wetenschappen – Belgische overzeese biografie – Deel VII – Aflevering B.
- Périodique bimestriel mai-juin 1973 de la fraternelle coloniale 1940-45.
- Dagblad "Le Soir" van 15.05.1973.
- Het Kustblad van 18.02 en 25.02.1949.
- Documentatie van Augusta GILLIAERT (kleindochter).